

עת"א 28855/08-18 - שמואל פרץ, נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עת"א 28855-08-18 פרץ נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'
תיק חיצוני:

לפני כבוד הנשיא רון שפירא
העותר

שמואל פרץ,
ע"י ב"כ עו"ד רומן קלוגרמן (סנגוריה ציבורית)

נגד
המשיבים

1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון
2. מדינת ישראל

פסק דין

בפני עתירת אסיר המופנית כנגד החלטת מפקד המחוז הצפוני של שב"ס, שאישר את המלצת הממונה על עבודות שירות והורה כי עונש עבודות השירות שנגזר על העותר לרצות יופקע באופן שבו יהיה עליו לרצות את מאסרו המתקן כליאה. עילת ההפקעה הייתה אי התייצבות העותר לריצוי עבודות השירות, אי מילוי חובתו לבצע עבודות ואי המצאת מסמך רפואי התומך בטענתו לעניין עילת אי התייצבותו לביצוע עבודות השירות. יצוין כי ההחלטה התקבלה ביום 30.10.17. העתירה שבפני אינה הראשונה בעניין ולרקע להגשת העתירה כעת חשיבות, הן בהיבט הדיוני והן במהותי. אפרט להלן:

העותר הגיש עתירה כנגד ההחלטה בסמוך למועד בו ניתנה, עת"א 24741-10-17 (להלן: "העתירה הראשונה"). עתירה זו נקבעה לדיון ליום 5.11.17. העותר לא התייצב לדיון ועתירתו נמחקה. ביום 6.11.17 הגיש העותר בקשה לביטול פסק דין שניתן בעתירה הראשונה. בקשתו נקבעה לדיון ליום 12.11.17. העותר התייצב לדיון וביקש כי ימונה לו סניגור ציבורי. בית המשפט הורה על מינוי סניגור ציבורי ודחה את הדיון ליום 26.11.17. בהמשך נדחה הדיון שלוש פעמים. פעם אחת לבקשת פרקליטות ופעמים עקב אילוצי בית משפט. בסופו של יום התקיים דיון ביום 24.12.17. ב"כ העותר, שמונה מטעם הסנגוריה הציבורית, התייצב לדיון ואולם העותר לא התייצב. ב"כ העותר ציין כי העותר ידע על מועד הדיון ואולם ניתק עמו קשר. לפני משורת הדיון נדחה הדיון ליום 7.1.18, זאת לבקשת ב"כ העותר וכדי שיתאפשר לנסות לאתר את העותר. גם במועד זה לא התייצב העותר. ב"כ העותר הודיע שהקשר עמו נותק. בהתאם, נמחקה הבקשה לביטול פסק דין, שנשאר בעינו.

ביום 14.8.18 הוגשה העתירה שבפני ביחד עם בקשה להארכת מועד להגשתה. במסגרת העתירה טען ב"כ העותר כי העותר יצא את הארץ. בעתירה נטען כי הוא בדרכו חזרה לארץ וצפוי להיעצר עם נחיתתו וכניסתו לגבולות הארץ בנתב"ג. ב"כ העותר ביקש, כאמור, הארכת מועד להגשת העתירה וכן לעכב את ביצוע מעצרו ומאסרו של העותר עד

לדין בעתירה. בקשתו לעיכוב ביצוע נדחתה. נקבע כי בקשתו להארכת מועד תידון במסגרת הדיון בעתירה. העותר אכן נעצר במועד כניסתו לארץ והחל, במועד מעצרו, לרצות את מאסרו. העותר הוא אסיר גם כעת, ביום עריכת הדיון בפני.

היום התקיים דיון בעתירה. במסגרתה טען העותר כנגד החלטת ההפקעה מיום 30.10.17, שלטענתו התקבלה בחוסר סבירות, זאת מאחר ולא אפשרו לו להמציא מסמך המאשר את היעדרותו מעבודה עקב בעיית בריאות. לטענתו הוא נדרש להמציא מסמך בפקס'. בקשתו להמציא את המסמך בדרך אחרת לא אושרה ולטענתו רק מטעם זה לא המציא את המסמך. בכל הנוגע להיעדרותו מהארץ טען העותר כי נאלץ לצאת את הארץ כדי למנוע פגיעה בו ובמשפחתו. שב"ס מתנגד וטוען כי התנהלותו של העותר מחייבת את הפסקת ריצוי עבודות השירות וריצוי עונש המאסר במתקן כליאה. טענות ב"כ הצדדים פורטו בהרחבה בפרוטוקול ובכתבי הטענות ולא אחזור עליהן.

בטרם אתייחס לגופם של טענות ב"כ הצדדים ראוי להצביע על קושי דיוני באופן שבו מתנהל הדיון בפני. למעשה עתירה כנגד החלטת מפקד המחוז בעניין הפקעת עבודות השירות כבר הוגשה בעבר. העתירה הראשונה נמחקה בהעדר התייבבות. בקשה לביטול פסק דין נמחקה גם היא בהעדר התייבבות. כבר קיים פסק דין חלוט בעניין ההחלטה המנהלית נשוא העתירה. מכאן שהדרך הנכונה הייתה צריכה להיות הגשת בקשה נוספת לביטול פסק דין, ולא עתירה חדשה. יוער עוד כי עתירה יש להגיש ללא דיחוי. בנסיבות המקרה שבפני חל שיהיו חמור בהגשת העתירה. יודגש כי מאחר והעותר היה מיוצג ע"י עו"ד שמונה לייצגו, ניתן היה להגיש עתירה גם בעת שהותו בחו"ל (כשם שהוגשה העתירה הנוכחית). מכאן החומרה שבשיהוי הממושך. עם זאת, ומאחר ועניינה של העתירה בכליאתו של אדם, לא ראיתי לנכון לדחותה על הסף מטעמים דיוניים.

הסוגיה המהותית היא שעומדת לרועץ ומקשה על קבלת טענות העותר. גם אם נניח, ואינני קובע כך, כי לא היה מקור מקום להפקיע את עבודות השירות, הרי שהעותר עשה דין לעצמו ויצא את הארץ. בית המשפט נתן לו מספר הזדמנויות לבוא ולטעון טענותיו. אלא שהעותר בחר לנתק עצמו מהממונה על עבודות השירות, מהסניגור שמונה עבורו מטעם הסגוריה הציבורית, ומבית המשפט ולצאת מהארץ, עד שחזר לאחרונה.

יוער כי יציאת העותר מהארץ הייתה לאחר שהתקבלה ההחלטה המנהלית לעניין הפקעת עבודות השירות. לכאורה אין מדובר בהפרת הוראת החוק שבסעיף 1n51' לחוק העונשין הקובע כי "עובד שירות לא יצא מהארץ במהלך תקופת עבודת השירות, אלא באישור הממונה". עם זאת מדובר בהתנהגות המצביעה על העדר כוונה לרצות את עבודות השירות, התנהגות המחזקת את מסקנות עורך השימוע, ובהמשך מפקד המחוז הצפוני של שב"ס, כי העותר מתחמק מריצוי עבודות השירות. לכאורה, יש בכך כדי לבסס את ההחלטה שכבר התקבלה במובן זה שעל פניו נראה כי לא נפל בה כל פגם.

עם זאת, ומאחר ובפועל טענות העותר לא הובאו מעולם לבירור של ממש בפני הממונה על עבודות השירות, ולפנים משורת הדין, החלטתי לתת לעותר הזדמנות דיונית אחרונה להבהיר את טעמי אי התייבבותו לעבודה בעבר, ביחד עם טעמי יציאתו מהארץ, בלא שביקש אישור מהממונה על עבודת השירות וכאמור, תוך שהוא מוותר על זכותו להתייבב בפני בית המשפט ולהעלות את טענותיו. אדגיש כי אינני מורה לקבל את העתירה במובן זה שהחלטת מפקד המחוז הצפוני של שב"ס, שאימץ את המלצות הממונה על עבודות השירות, תבוטל. עם זאת לרשות המנהלית הסמכות לשקול שוב החלטה שניתנה על ידה. סמכות זו היא סמכות טבועה ולא מצאתי בחוק הוראה המונעת מהרשות המנהלית לשקול

שוב החלטה. וסבור אני כי יש מקום, בנסיבות העניין, ובהתחשב בעובדה שמדובר במאסר ראשון של העותר ותוך שאני מביא בחשבון אפשרות שפעל תחת לחץ עקב איומים (נושא הטעון בירור) ובלא ששקל כראוי את השלכות התנהגותו, לאפשר לעותר להתייצב בפני גורמי הממונה על עבודות השירות לשימוע, זאת תוך כדי ריצוי מאסרו. במסגרת השימוע ייבחנו טענותיו הן לעניין אי המצאת המסמך הרפואי ואי התייצבותו לריצוי עבודות השירות, ובהמשך טענותיו לטעמי יציאתו מהארץ.

אדגיש כי השימוע יערך לעותר בעת היותו אסיר. השימוע יערך עד לא יאוחר מיום 13.9.18, ומוקדם ככל שניתן. המלצות עורך השימוע יועברו למפקד המחוז הצפוני של שב"ס לשם מתן החלטה בתוך 7 ימים ממועד עריכת השימוע. ככל שיוחלט על החזרת העותר לריצוי עבודות שירות יופחתו ימי מאסרו שהוא מרצה כעת מתקופת עבודות השירות שעליו לרצות. ככל שתידחה בקשתו לביטול ההחלטה הקודמת הוא ימשיך בריצוי מאסרו ותעמוד לו הזכות לפנות בעתירה חדשה לבית המשפט.

ער אני לעובדה כי החלטתי אינה בהתאם לסדרי הדיון המקובלים. עם זאת, בנסיבות בהן לא הובהרו כנדרש טעמי יציאתו של העותר מהארץ, וטענותיו כי למעשה נמלט מאיומים וסיכון חיים, סבור אני כי יש למקום לאפשר לו לשכנע את הגורם המנהלי המוסמך בטענותיו. סבור אני כי החלטה זו, שיש בה הגמשה דיונית, עומדת גם במגמת החקיקה להגמיש ולהרחיב את השימוש בעונש של עבודות שירות, במקום כליאה במאסר של ממש, וברוח המלצות ועדת דורנר. בהתאם, ועל רקע כל האמור, אני מורה כמפורט לעיל.

יש לשלוח פסק דין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ט"ו אלול תשע"ח, 26 אוגוסט 2018, בהעדר הצדדים.

רון שפירא, נשיא